

The DAC Journal: Development Co-operation – 2004 Report – Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Hungarian

A DAC közlöny: Fejlesztési együttműködés – 2004. évi jelentés. A Fejlesztési Támogatási Bizottság (DAC) tagjainak erőfeszítései és politikái – 6. évfolyam, 1. szám

Összefoglalás magyarul

A DAC elnökségének áttekintése

E fejezetnek három célja van:

- Először, a Millenniumi Fejlesztési Célok (MFC) teljesítését célzó haladás terén feltárulkozó kép áttekintése, valamint annak vizsgálata, hogy mi szükséges ahhoz, hogy nagymértékben kiszélesítsék azon országok körét, amelyek e célok teljesítése során jelentős haladást értek el.
- Másodszor, annak tárgyalása, hogyan lehet teljesebb mértékben bevonni a biztonságot mint szempontot a fenntartható fejlődésről alkotott elképzelésekbe, az „emberi biztonság” fogalmának a fejlesztés és a biztonság közötti kapcsolat vezérfonalaként való alkalmazásával.
- Harmadszor pedig a nemzetközi segély mennyiségének és hatékonyságának növelése terén elért haladásnak a szegények jobb és biztonságosabb életéhez hozzájáruló egyik potenciális tényezőként való értékelése.

A Millenniumi Fejlesztési Célok

A rendelkezésre álló statisztikákkal leírt helyzet megdöbbentő képet fest az emberi nyomorról. Mintegy 1,1 milliárd ember él napi egy dollárnál kevesebb pénzből; több mint 100 millió gyerek még általános iskolába sem jár; nem beszélve azokról, akik bármiféle hasznosítható tudás nélkül hagyják el az iskolapadot; az általános iskolai felvétel vonatkozásában a nemek közötti egyenlőség célja 2005-ben nem valósul meg, és évente 10 millió 5 év alatti gyermek hal meg olyan okból, amely megelőzhető lett volna. Ezenkívül a világméretű AIDS járvány folytatódik; a malária, a tuberkulózis és egyéb viszonylag elhanyagolt betegségekkel együtt ez a szub-szaharai Afrika nagy részén lassítja, illetve visszafordítja a várható élettartamban elért növekedést. Mi több, a gyarapodó népességgel és a növekvő fogyasztással tovább fokozódik az infrastruktúrára és a természeti erőforrásokra nehezedő nyomás.

Milyenek a kilátások arra, hogy a célok a kitűzött időre megvalósulnak? Globális perspektívából kiindulva szinte csak a jövedelmi szegénység célja tűnik biztosan megvalósulni. Ez önmagában természetesen nem jelent nagy teljesítményt. A jelenlegi becslések azt sugallják, hogy a fejlődő világ népességén belül a napi egy dollárnál kevesebből élők aránya 2015-ig 13%-ra csökken majd, ami az 1980-as évek eleji, mintegy 1,5 milliárdos csúccsal összevetve összesen mintegy 750 millió embert jelent. Ha nem is az összes, de a legtöbb további céllal kapcsolatban a várható haladás – és jó okkal feltételezhető, hogy a fejlődés világszinten folytatódik – még világszinten is a célokat kitűzők reményei alatt marad majd. Úgy tűnik, hogy a lemaradás valószínűleg az egészségügyi célok tekintetében lesz a legjelentősebb.

Biztonság, emberi jogok és fejlesztés

Erősebb konszenzust kell építenünk annál, mint ami jelenleg fennáll a biztonság és a fejlődés közötti kapcsolat, valamint jelentőségük határozottabb felismerésének gyakorlati következményei terén. Ez annál is fontosabb, ha hiszünk abban, hogy a biztonsági és fejlesztési közösségeknek jobban együtt kell dolgozniuk ahhoz, hogy mindannyiuk céljait megvalósító eredményeket érjenek el, közben figyelembe véve az egyes közösségek által felvetett egyedi szempontokat. Az Emberi Biztonsági Bizottság által az ENSZ főtitkárnak benyújtott 2003-as jelentés ebben a vonatkozásban mérföldkövet jelentő dokumentum.

A DAC 2004-es, a biztonsági rendszer reformjáról szóló jelentésében hangsúlyozta az „egész kormányos” megközelítés szükségességét a biztonsági kérdések kezelése terén. E megközelítés nem jelentené azt, hogy a fejlesztési hivatalok (illetve a politikai és katonai oldalon állók) feladják saját céljaikat, elveiket és elszámolási kötelezettségüket. A kormányon belüli bármilyen együttműködési megállapodáshoz valójában elengedhetetlen minden fél hatáskörének és megszorításainak tiszteletben tartása.

A segély mennyisége

Úgy tűnik, hogy a 2002 márciusában a fejlesztés-finanszírozással foglalkozó Monterrey-i Konferencia egy új trend kezdetét jelezte a segélyek elosztása tekintetében. 1992 és 1997 között, a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) reálértelemben vett erős (és a DAC bruttó nemzeti jövedelmének arányában még jelentősebb) hanyatlását követően, 1997 és 2001 között a DAC tagoktól származó segély nagyjából a DAC bruttó nemzeti jövedelmének 0,22%-a körül stabilizálódott, és így – bár igen szerény mértékű – de újból tényleges növekedésbe kezdett. Kizárólag 2002-ben az ODA reálértelemben 7%-kal nőtt, 2003-ban pedig további 5%-kal, így a DAC éves bruttó nemzeti jövedelmének 0,25%-át tette ki, majd végül felülmúlta az 1992-es – korábbi csúcsevi – segély reálértékét. E jelentés a 2004-es eredmény ismertté válása előtt jelent meg, de joggal feltételezhető, hogy a jelentős reálnövekedés a harmadik évben következik majd be. A Monterreyben tett ígérek szerint 2006-ra a DAC hivatalos fejlesztési támogatása a DAC bruttó nemzeti jövedelmének mintegy 0,30%-át, amerikai dollárban kifejezve 2003-ban mintegy 88 milliárd dollárt tenne ki. Ez 2001 során mintegy 50%-os reálnövekedést jelentene.

A segély elosztása

A segély elosztásának módja a Millenniumi Fejlesztési Célok elérésének elősegítése terén a hatékonyság egyik fontos eleme. Számos bizonyíték utal arra, hogy a segély biztos politikai környezetben különösen hatékony, valamint hogy a szegények körülményeire gyakorolt hatása nagyobb, ha elosztása tükrözi a szegények világon belüli eloszlását is. 2004-ben a *Fejlesztési Együttműködési Jelentés* rámutatott arra, hogy a DAC adományozók átlagban növelték a jobban teljesítő országok felé irányuló segélyük arányát (az első két ötödbe tartozó országok esetében mintegy 70%-ra), és a DFID (az Egyesült Királyság Nemzetközi Fejlesztési Hivatala) *Hosszú távú szegénység* című jelentése egy új (a 2. fejezetben tárgyalt) mérési módot szolgáltatott arra vonatkozólag, hogy az egyéni adományozók segélyeinek elosztása milyen kapcsolatban áll a szegény emberek világszintű eloszlásával.

A segély hatékonysága

Végül, de nem utolsósorban, gondoljuk át a segélyek célba juttatásának hatékonyságát. A fejlődő országok és az adományozók nagymértékben egyetértenek abban, hogy a jelenlegi kiutalási mechanizmusokat jelentős fejlesztésnek lehet és kell is alávetni. A legtöbb adományozó intézmény és a segélyt átvevő kormány segélyfogadó ágazataiban található társaik igen keményen dolgoznak a segély kiutalásán és átvételén. A missziók, az egyeztetési tárgyalások, a donorokkal egyesével vagy kollektíven folytatott segélymegbeszélések, és ehhez hasonló teendők jelentős időt emésztnek fel

azokban az országokban, amelyek gyakran nem rendelkeznek megfelelő kapacitással a nagy mennyiségű befolyó támogatás kezelésére. Ezek a feladatok a nyilvánosság számára sem az átvevő, sem pedig az adományozó országokban nem népszerűek, noha némelyikük folyamatos aggodalmat tükröz az adományozó ország elszámolási kötelezettségével kapcsolatban.

A segélyek átvevő általi elosztása

A segélyfogadás 1997-es mélypontja óta egyenletes növekedést mutat, és jelenleg a valaha mért legmagasabb reálszinten áll. Az elmúlt évek során azonban a legtöbb nagy segélyfogadó ország nemzeti jövedelme is gyors növekedésnek indult, s ezáltal alig változott a fejlődő világ segélyfogadásainak aránya. Az átvevő országokba befolyó összegyélv évről évre elég jól előrelátható, bár a középtávú kötelezettségvállalások nagyobb fokú bizonyossága segítené a fogadók költségvetési tervezését. A kis országok a nagyoknál jelentősen több egy főre jutó segélyt kapnak, de az csak a legkevésbé fejlett országokban általános, hogy a segélyfogadások az import jelentős hányadát teszik ki. Amint az átlagos fejlődő ország jövedelme nő, a segély egyre növekvő mértékben a legszegényebb országokra koncentrálódik, melyeknek főleg adományokat, és viszonylag kevés technikai együttműködést nyújtanak. Számos forrásból származó bizonyíték utal arra, hogy a segélyek célcsoportjainak jobb meghatározása, a betegségek megfékezésébe, a táplálék-, a mezőgazdasági és vízellátásba történő költséghatékony beavatkozás enyhítené az emberek nyomorát, továbbá hozzájárulna a Millenniumi Fejlesztési Célok eléréséhez.

A 2000. évi Millenniumi Nyilatkozat óta elért haladás

A Millenniumi Fejlesztési Célok (MFC) a stratégiákon keresztül a javuló eredmények felé vezetnek a fejlesztési napirendet. Ázsia és Észak-Afrika országainak többsége jó úton jár a célok elérése felé; Nyugat-Ázsia, a Karib-térség és Latin-Amerika jól halad az oktatás terén, de kevésbé jól a szegénység terén; a legkevésbé fejlett országok többsége, nevezetesen szub-szaharai Afrika pedig csekély haladást ért el az 1990-es években. Az erőszakos konfliktus megakadályozása és a tartós béke megteremtése alapvető fontosságú az MFC-k eléréséhez. A DAC békével és biztonsággal kapcsolatban végzett munkája segíti a fejlesztési hivatalokat a Millenniumi Nyilatkozat e kulcsfontosságú szempontjának felvetésében. Az eredményre összpontosítás fokozódása is abba az irányba ösztönzi a DAC munkáját – partnereivel együtt –, hogy az adományozási gyakorlat harmonizálásával, az ország stratégiáihoz és rendszereihez igazításával, valamint előre látható finanszírozás nyújtásával javítsa a fejlesztési támogatás hatékonyságát. A jó gyakorlatnak azonban még általános gyakorlattá kell válnia.

A bilaterális adományozók politikái és erőfeszítései

A DAC tagországok segélymennyiségi trendje általában felfelé ível, tükrözve a fejlesztés finanszírozásáról szóló, 2002-es monterrey-i konferencián vállalt kötelezettségek teljesítését célzó elmozdulásokat. A megnövekedett mennyiség jelentős hányada azonban adósságelengedés formájában érkezett. A DAC tagok beszámoltak a segély hatékonyságát nagyobb mértékű összehangolás és harmonizáción keresztül fokozó intézkedésekről, valamint a fejlesztési stratégiák helyi tulajdonlásának támogatása irányába tett lépésekről is. A fejlesztési célú politikai koherencia összefüggésében több adományozó tett intézkedéseket azzal a céllal, hogy intézményesítse a fejlődő országok érdekeinek integrálási folyamatát a nemzeti politika kialakításának minden vetületébe, ideértve a kereskedelmet, a migrációt, a beruházást és a környezetet is. 2004-ben a DAC öt országot vetett szakértői bírálat alá: Franciaországot, Olaszországot, Ausztriát, Norvégiát és Ausztráliát.

© OECD 2005

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható,
ha megemlítsük az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

**A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű
OECD kiadványok kivonatos fordításai.**

**Az OECD Online Könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre:
www.oecd.org/bookshop/**

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság
Jogi és Fordítási Csoportjától.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

